

Nr 575

Av herrar **Kollberg** och **Bohman**, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 137, med förslag till lag om ändrad lydelse av punkt 14 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).*

I proposition nr 137 till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t under återopande av en av skattelagsakkunniga den 2 december 1958 till finansministern överlämnad promemoria föreslagit, att inländska försäkringsanstalter skall medgivas avdrag i beskattningshänseende för vissa bidrag till skadeförebyggande verksamhet. Mot vad sålunda föreslagits har vi intet att erinra.

Beträffande det i samma promemoria av de sakkunniga framlagda förslaget om avdragsrätt för bidrag och avgifter, som medlemmar i vissa näringsorganisationer haft att utgiva till organisationerna, förklarar däremot finansministern, att han för närvarande inte är beredd att härvidlag taga någon slutgiltig ståndpunkt. Som skäl härför anför finansministern, att han vid genomgång av de remissvar som avgivits i anledning av de sakkunnigas promemoria kunnat konstatera, att förslaget om avdragsrätt för medlemsavgifter inrymmer åtskilliga problem i fråga om vilka skilda lösningar kan diskuteras och att han därför anser frågan böra underkastas mera ingående överväganden än som hittills kunnat ske. Han anser även önskvärt att närmare klarlägga de statsfinansiella konsekvenserna av ett sådant förslag.

Det skulle enligt vår mening vara ytterst beklagligt om avgörandet av förevarande fråga nu skulle ytterligare förhalas. Några principiella motståndningar torde icke råda i fråga om det berättigade i att företagare inom jordbruk och fiske liksom inom industri, handel och andra verksamhetsgrenar erhåller avdrag för avgifter till sina näringsorganisationer. Avgifterna till branschföreningarna utgör i realiteten en ersättning till organisationen för sådana kostnader som, om dessa direkt bestritts av de skattskyldiga, otvivelaktigt varit att hänföra till avdragsgilla omkostnader i verksamheten. De har alltså samma karaktär som de försäkringsföretagens bidrag till skadeförebyggande verksamhet som enligt förevarande proposition föreslås bli avdragsgilla. Enligt gällande lag, sådan den tolkats av regeringsrätten, är dessa avgifter emellertid att anse såsom "levnadskostnader", oavsett om de erlagts av fysiska personer eller av aktiebolag, ekonomiska föreningar eller andra juridiska personer. T. o. m. företagare, som enligt uttryckligt lagstadgande vid straffpåföljd är skyldig att för utövan-

de av sin verksamhet vara medlem i viss organisation vägras avdrag, exempelvis utöfva av advokatverksamhet för avgifterna till Sveriges advokatsamfund. De påtagliga brister i skattelagstiftningen varom här är fråga bör, synes det oss, snarast avhjälpas.

Vi vill erinra om att redan 1949 års riksdag under åberopande av bevillningsutskottets av riksdagen godkända betänkande nr 48 i anledning av proposition nr 173 till nämnda års riksdag med förslag om avdragsrätt i beskattningshänseende för medlemsavgifter anhöll, att Kungl. Maj:t ville med beaktande av vad i betänkandet anförts låta utarbeta ett nytt förslag angående frågan om rätt till avdrag för sådana avgifter samt förelägga riksdagen detta förslag i anslutning till en blivande lagstiftning om inrättande av ett centralt organ med uppgift att lämna direktiv till ledning vid taxeringen. Utskottet hade nämligen funnit, "att införande av en avdragsrätt för medlemsavgifter skulle avsevärt underlättas genom tillkomsten av ett centralt organ av antytt slag". Två år senare framlade Kungl. Maj:t i proposition nr 64 till 1951 års riksdag förslag om inrättande av det ovanberörda centrala organet — riksskattenämnden — som sedan varit i verksamhet fr. o. m. den 1 juli 1951. Varken i anslutning till sistnämnda förslag eller senare har emellertid riksdagens hemställan om ett nytt förslag angående frågan om avdragsrätt för medlemsavgifter beaktats.

Mot det av de sakkunniga avgivna förslaget till författningsändringar, vilket här bifogas (Bil. A), har under remissbehandlingen vissa erinringar framställts. Ej heller vi finner förslaget invändningsfritt. Med hänsyn till den betydelse vid prövningen av frågan om avdragsrätt för medlemsavgifter som riksdagen enligt vad ovan nämnts tillmätt det centrala taxeringsorganets verksamhet liksom ock till den ingående granskning riksskattenämnden synes ha underkastat de skattelagsakkunnigas förslag bör nämndens däröver avgivna yttrande, varav transumt i nu förevarande del jämväl bifogas (Bil. B), enligt vår mening tillmätas särskild vikt vid prövningen av denna lagstiftningsfråga. En lösning av frågan i enlighet med vad riksskattenämnden föreslår skulle tillgodose de önskemål som riksdagen framförde vid frågans behandling för 10 år sedan. Uttagande av skatt vid utbetalande av konfliktbidrag, vilka är att hänföra till inkomst av tjänst, skulle alltså kunna undvikas. De olägenheter av praktisk natur som befarades uppkomma vid tillämpning av 1949 års förslag skulle också bli eliminerade. Vi föreslår därför att bestämmelserna utformas på sätt riksskattenämnden förordat.

Vi vill särskilt framhålla, att riksskattenämnden icke ger uttryck åt några farhågor för praktiska tillämpningssvårigheter utan tvärtom understryker angelägenheten av att en lagstiftning i ämnet i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag och under beaktande av vad riksskattenämnden anförut snarast kommer till stånd. Nämnden anser ock-

så, att det i och för sig varit önskvärt att den nya lagstiftningen kunnat vinna tillämpning redan vid 1959 års taxering, men menar att detta dock av praktiska och taxeringstekniska skäl knappast vore möjligt. Vi avsluter oss även i denna del till nämndens uppfattning och föreslår, att nya bestämmelser får tillämpas fr. o. m. 1960 års taxering.

Eftersom departementschefen jämväl åberopat statsfinansiella skäl för sin underlåtenhet att redan nu framlägga proposition i ämnet, må slutligen erinras om att det av oss förordade förslaget icke avser att skapa skattelättnad för vissa kategorier skattskyldiga utan endast att rätta till en påtaglig brist i reglerna för den skattemässiga inkomstberäkningen, som i vissa fall leder till en högre skattepliktig inkomst än som rätteligen bort redovisas. Det skattebortfall reformen kan komma att föranleda är icke av sådan storleksordning, att det kan tänkas i nämnvärd grad påverka det statsfinansiella läget.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att anvisningarna till 19 § och punkt 1 av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse samt att i anvisningarna till 22 § samma lag skall införas en nionde punkt, i anvisningarna till 25 § samma lag en femte punkt, i anvisningarna till 28 § samma lag en nionde punkt, i anvisningarna till 29 § samma lag en femtonde punkt och i anvisningarna till 33 § nämnda lag en femte punkt, allt på sätt nedan anges.

Anvisningar

till 19 §.

Socialhjälp, begravningshjälp — — — skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om *medlemsavgifter, som influtit till andra föreningar än arbetsgivareföreningar och sådana föreningar, som jämlikt punkt 15 första stycket av anvisningarna till 29 § äro att anse såsom branschorganisationer.*

Utbytes sådan — — — — — skattepliktig intäkt.

Bestämmelsen att — — — — — sistnämnda lag.

till 20 §.

1. Till skattskyldigs — — — — — är medlem. Att i vissa speciella fall avdrag dock får göras för dylika premier och avgifter framgår av stadgan-

dena i punkt 9 av anvisningarna till 22 §, 25 § 1 mom., punkt 5 av anvisningarna till 25 §, punkt 15 av anvisningarna till 29 §, 33 § 1 mom., punkt 5 av anvisningarna till sistnämnda paragraf och 46 § 2 mom.

till 22 §.

9. Skattskyldig må åtnjuta avdrag för avgifter och bidrag till arbetsgivareförening och branschorganisation (se punkt 15 första stycket av anvisningarna till 29 §).

till 25 §.

5. I fråga om fastighet, för vilken intäkten skall beräknas enligt 24 § 1 mom., må avdrag åtnjutas för avgifter och bidrag till arbetsgivareförening och branschorganisation (se punkt 15 första stycket av anvisningarna till 29 §).

till 28 §.

9. Såsom intäkt av rörelse anses ock medlemsavgifter, som influtit till arbetsgivareföreningar och sådana föreningar, som jämlikt punkt 15 första stycket av anvisningarna till 29 § äro att anse såsom branschorganisationer. Beträffande avkastning å sådan förenings kapital skall vad i punkt 2 andra stycket stadgas äga motsvarande tillämpning. I följd härav får i regel räntentäkt, som uppbäres av förening som nu nämnts, anses utgöra intäkt av rörelse.

till 29 §.

15. Skattskyldig må åtnjuta avdrag för avgifter och bidrag till arbetsgivareförening och branschorganisation. Med branschorganisation förstås förening, vars verksamhet helt eller till helt övervägande del består i att fullgöra gemensamma arbetsuppgifter för av medlemmarna bedriven jordbruksdrift, fastighetsförvaltning eller rörelse, att tillhandagå medlemmarna vid utövande av näringsverksamhet som nyss sagts, att företräda medlemmarna i deras egenskap av näringsidkare eller att eljest främja näringsverksamhet av ovan angivet slag, som utövas av medlemmar i föreningen. Är enligt lag eller författning medlemskap av viss organisation förutsättning för utövande av viss yrkesverksamhet, såsom i fråga om Sveriges advokatsamfund, skall organisationen anses såsom sådan branschorganisation som nu nämnts.

Förening, för vilken medlemsavgifter äro skattepliktig intäkt, må vid inkomstberäkningen göra avdrag — förutom för omkostnader för intäkters förvärvande och bibehållande — för vad till medlemmarna utbetalts i anledning av att de varit indragna i arbetskonflikt eller annan därmed jämförlig konflikt, så ock för belopp, som i räkenskaperna avsatts till särskild fond för utbetalning av konfliktbidrag, som nyss sagts. Belopp, som tages i anspråk eller eljest återföres från sådan fond, skall av föreningen upptagas såsom skattepliktig intäkt.

Sveriges advokatsamfund må njuta avdrag jämväl för belopp, som utbetalats för ersättande av skada, som åsamkats uppdragsgivare genom brottsligt förfarande från advokats eller hos advokat anställds sida, samt för belopp, som i räkenskaperna avsatts till Sveriges advokatsamfunds ersättningsfond. Belopp, som tages i anspråk eller eljest återföres från ersättningsfonden, skall av samfundet upptagas såsom skattepliktig intäkt.

till 33 §.

5. Är enligt lag eller författning medlemskap av viss organisation förutsättning för innehavet av den skattskyldiges tjänst, må avdrag åtnjutas för avgifter och bidrag till sådan organisation.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling; dock att lagen icke skall äga tillämpning vid 1959 års taxering eller vid eftertaxering för år 1959 eller tidigare år.

Stockholm den 21 april 1959

Gustaf Kollberg

Gösta Bohman

Bil. A

De skattelagsakkunnigas förslag

Förslag

till

lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 25 § 1 mom., anvisningarna till 19 §, punkt 1 av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse, samt att i anvisningarna till 29 § sagda lag skola införas en femtonde och en sextonde punkt och i anvisningarna till 33 § nämnda lag¹ en femte punkt, allt på sätt nedan angives.

25 §.

1 mom. Från bruttointäkten — — — såsom för: brandförsäkring, reparation och underhåll av byggnader; vicevärd, portvakt — — — förbrukningsartiklar, *medlemskap i fastighetsägareförening* med mera dylikt, i den mån dessa kostnader kunna anses åligga fastighetsägaren såsom sådan; pensioner, periodiska — — — liknande avgäld.

¹ Senaste lydelse av 25 § 1 mom. se SFS 1954: 51, och av anvisningarna till 19 § se SFS 1956: 88.

*Anvisningar
till 19 §.*

Socialhjälp, begravningshjälp — — — skattepliktig inkomst. Detsamma gäller i fråga om andra till föreningar influetna medlemsavgifter *än sådana, för vilka rätt till avdrag föreligger för den, som erlagt avgiften.*

Utbytes sådan — — — skattepliktig intäkt.
Bestämmelsen att — — — sistnämnda lag.

till 20 §.

1. Till skattskyldigs — — — är medlem. Att i vissa speciella fall avdrag dock får göras för dylika premier och avgifter framgår av stadgan- den i 25 § 1 mom., *punkt 15 av anvisningarna till 29 §, 33 § 1 mom., punkt 5 av anvisningarna till sistnämnda paragraf och 46 § 2 mom.*

till 29 §.

15. *Skattskyldig må åtnjuta avdrag för avgifter och bidrag till arbets-
givareförening och branschorganisation. Med branschorganisation förstås
förening, vilkens verksamhet helt eller till helt övervägande del består i att
fullgöra för medlemmarnas rörelser gemensamma arbetsuppgifter, att till-
handagå medlemmarna i deras yrkesutövning, att företräda medlemmarna
i deras egenskap av yrkesutövare, eller att eljest främja sådan rörelse, som
bedrivs av medlemmar i föreningen. Sveriges advokatsamfund är att anse
såsom sådan branschorganisation som nyss sagts.*

*Förening, för vilken medlemsavgifter äro skattepliktig intäkt, må vid in-
komstberäkningen göra avdrag — förutom för omkostnader för intäkters
förvärvande och bibehållande — för vad till medlemmarna utbetalats i an-
ledning av att de varit indragna i arbetskonflikt eller annan därmed jäm-
förlig konflikt, så ock för belopp, som i räkenskaperna avsatts till särskild
fond för utbetalning av konfliktbidrag, som nyss sagts. Belopp, som tages
i anspråk eller eljest återföres från sådan fond, skall av föreningen upp-
tagas såsom skattepliktig intäkt.*

*Sveriges advokatsamfund må njuta avdrag jämväl för belopp, som utbe-
talats för ersättande av skada, som åsamkats uppdragsgivare genom brotts-
ligt förfarande från advokats eller hos advokat anställds sida, samt för be-
lopp, som i räkenskaperna avsatts till Sveriges advokatsamfunds ersätt-
ningsfond. Belopp, som tages i anspråk eller eljest återföres från ersätt-
ningsfonden, skall av samfundet upptagas såsom skattepliktig intäkt.*

16. *Inländsk försäkringsanstalt må åtnjuta avdrag
för avgifter och bidrag, som utgivas till kommun, förening eller samman-
slutning för understödjande av verksamhet med syfte att förebygga skador,
som falla inom den av försäkringsanstalten bedrivna rörelsen.*

till 33 §.

5. *Skattskyldig, som på grund av sin tjänst är medlem i Sveriges advokat-
samfund, må åtnjuta avdrag för avgifter och bidrag till samfundet.*

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och skall äga tillämpning jämväl med avseende å det beskattningsår, för vilket taxering verkställes i första instans år 1959.

RIKSSKATTENÄMNDEN

Dnr 78/58

Till Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Finansdepartementet.

Genom remiss den 2 december 1958 anmodad avgiva yttrande i anledning av skattelagsakkunnigas promemoria angående avdragsrätt vid beskattningen för vissa medlemsavgifter och bidrag får riksskattenämnden anföra följande.

Medlemsavgifter

Frågan om rätt till avdrag för medlemsavgifter har under den tid som förflutit sedan frågan behandlades vid 1949 års riksdag — därvid i ämnet framlagd proposition av riksdagen avslogs — kommit att alltmera uppmärksammas från såväl allmänhetens som beskattningsmyndigheternas sida. Anledningen härtill är att dessa avgifter, som i många fall framstå som otvetydiga kostnader för inkomstens förvärvande och bibehållande, enligt punkt 1 av anvisningarna till 20 § kommunalskattelagen räknas såsom den skattskyldiges levnadskostnader och på grund härav regelmässigt icke äro avdragsgilla vid beskattningen. Mest framträdande är problemet inom förvärvskällan inkomst av rörelse, enär medlemsavgifterna här i många fall äro förhållandevis stora och i realiteten merendels utgöra ersättningar till organisationen för sådana kostnader, som om dessa direkt bestritts av de skattskyldiga otvivelaktigt varit att hänföra till avdragsgilla omkostnader i verksamheten. Vidare framstår det som egendomligt att tala om "levnadskostnader" för aktiebolag och ekonomiska föreningar.

Riksskattenämnden anser det angeläget att förevarande fråga nu bringas till en lösning. Önskvärt hade varit om frågan därvid för samtliga förvärvskällor kunnat lösas efter enhetliga linjer. Ren principiellt torde nämligen icke finnas anledning att såsom de sakkunniga gjort uppställa olika regler för olika förvärvskällor. Med hänsyn till önskvärdheten att dessa problem vinna en snar lösning vill riksskattenämnden emellertid — trots de principiella betänkligheter som äro förenade med en dylik lösning — icke motsätta sig att lagstiftningen på sätt de sakkunniga tänkt sig erhåller en mera lämplighetsbetonad och kasuistiskt präglad utformning. Detta torde nämligen, såvitt riksskattenämnden kan bedöma läget, vara en förutsättning för att frågan nu skall kunna lösas utan ytterligare uppskov.

Vad först angår förvärvskällan rörelse torde det vara naturligt att, såsom de sakkunniga föreslagit, avdragsrätt medges för avgifter till arbetsgivareföreningar och branschorganisationer. Riksskattenämnden tillstyrker sålunda förslaget härutinnan.

Beträffande förvärvskällan inkomst av tjänst äro fackföreningsavgifterna de såväl till antalet som i fråga om de sammanlagda beloppen dominerande avgifterna. De sakkunniga ha utgått från att avdragsrätt här icke skall föreligga. De väsentliga motiven för detta ståndpunktstagande torde vara att en eventuell avdragsrätt för medlemmarna skulle motsvaras av skattskyldighet för den mottagande organisationen och skatteplikt för medlemmarna för uppburna konfliktunderstöd. En dylik lagstiftning har bedömts icke vara för närvarande genomförbar. Denna bedömning är enligt riksskattenämndens mening realistisk. Nämnden anser därför att förslaget

bör godtagas, detta så mycket mera som några skattetekniska motiv för en lösning efter andra linjer icke torde föreligga. Undantagas i enlighet härmed fackföreningsavgifterna från avdragsrätten, torde det för närvarande ej heller kunna komma i fråga att tillåta avdrag för övriga medlemsavgifter inom förvärvskällan tjänst; dock att detta icke bör gälla sådana avgifter, som vederbörande är lagligen skyldig att erlägga för att få utöva sin verksamhet, såsom fallet är beträffande avgifterna till Sveriges advokatsamfund.

I fråga om inkomst av jordbruksfastighet ha de sakkunniga föreslagit, att avgifter som jordbrukare erlägga till sina branschorganisationer icke skola vara avdragsgilla. De sakkunniga ha därvid åberopat bl. a. att jordbrukare som regel icke erlägga avgifter till de större branschorganisationerna inom jordbruket, varför frågan hade begränsad ekonomisk räckvidd. Riksskattenämnden anser emellertid praktiska skäl tala för att avdragsrätten regleras efter enahanda linjer, som avses skola gälla för inkomst av rörelse. Det torde nämligen i viss omfattning förekomma, att en branschorganisationens medlemmar bestå av såväl rörelseidkare som jordbrukare, såsom förhållandet är med avseende å fruktodling, plantskoleverksamhet, biskötsel o. s. v. Är antalet jordbrukare relativt stort inom en sådan organisation bortfaller, såsom förslaget utformats, rätten till avdrag för samtliga medlemmar, således även för dem som äro rörelseidkare, när organisationen då icke uppfyller kravet att den till helt övervägande del skall fullgöra för rörelseidkarna gemensamma uppgifter. Om åter antalet jordbrukare inom organisationen är relativt sett ringa blir följd den, att avdragsrätt föreligger för de rörelseidkande medlemmarna men icke för dem, som driva verksamheten såsom binäring till jordbruk, varjämte fråga uppkommer att uppdelas såväl organisationens intäkter av medlemsavgifter i skattepliktiga respektive icke skattepliktiga inkomster som dess utgifter i avdragsgilla respektive icke avdragsgilla omkostnader. Riksskattenämnden anser sålunda att jämväl jordbrukare böra medgivas rätt till avdrag för medlemsavgifter och att föreskrifter härom, motsvarande de föreslagna bestämmelserna i anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen, böra införas i anvisningarna till 22 §. Det må framhållas att lagtexten, såvitt angår frågan om avdragsrätt för avgifter som erläggas av jordbrukets lokalorganisationer till vederbörande riksorganisation, skulle bliva för läsaren mera lättillgänglig, därest frågan om de enskilda jordbrukarnas avdragsrätt löstes enligt den linje, som riksskattenämnden ovan förordat. Det bör i detta sammanhang även framhållas, att avgifter till R L F icke heller enligt nämndens förslag skulle bliva avdragsgilla, emedan denna organisations verksamhet till väsentlig del är sådan att organisationen icke kan hänföras till branschorganisation i förslaget mening. Anmärkas må även att avgift till lantarbetsgivareförening redan enligt nuvarande praxis är avdragsgill för utgivaren; se R. A. 1951 not. Fi 1321, vilket rättsfall de sakkunniga (sid. 3) emellertid felaktigt åberopat såsom stöd för motsatt uppfattning.

Införes såsom riksskattenämnden nu föreslagit avdragsrätt för jordbrukares medlemsavgifter bör motsvarande avdragsrätt medgivas även inom förvärvskällan annan fastighet.

I fråga om rätten till avdrag för medlemsavgifter böra särskilt uppmärksammas de avgifter, som en organisation har att i sin tur erlägga till en

topporganisation. De sakkunniga framhålla härom (sid. 33), att avdragsrätten för föreningarnas avgifter till huvudorganisationen bör bedömas enligt samma regler som gälla för medlemmarna i de underordnade föreningarna. Av detta uttalande och då förslaget till lagtext icke särskilt nämner frågan om de underordnade föreningarnas rätt till avdrag, skulle man kunna sluta att endast sådana underordnade föreningar, vilkas enskilda medlemmar äro rörelseidkare, skulle äga rätt till avdrag för medlemsavgifter till huvudorganisationen och att sålunda, enligt de sakkunnigas förslag, de till Sveriges lantbruksförbund anslutna föreningarna, oavsett att dessa själva driva rörelse, icke skulle äga sådan avdragsrätt. Detta har emellertid uppenbarligen icke varit de sakkunnigas avsikt. Den föreslagna lagtexten måste anses vara otydlig på denna punkt. Om såsom riksskattenämnden föreslagit avdragsrätt medges även för jordbrukares medlemsavgifter, löses emellertid detta problem för jordbrukets del. Att fackföreningar icke äga avdraga avgifter till sina huvudorganisationer följer av att fackföreningarna själva icke driva rörelse.

Riksskattenämnden övergår härefter till att behandla begreppet branschorganisation och vissa därmed sammanhängande frågor.

I den föreslagna punkten 15 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen äsyftas endast sådana organisationer, vilkas medlemmar äro rörelseidkare. Till undvikande av missförstånd böra därför uttrycken "yrkesutövning" och "yrkesutövare" utbytas mot "rörelse" respektive "rörelseidkare". Särskilt är detta angeläget med tanke på sådana sammanslutningar, vilkas medlemmar utgöras av både rörelseidkare och löntagare exempelvis sammanslutningar av läkare, arkitekter m. fl. Dessa organisationer avses nämligen på grund av det stora antalet löntagaremedlemmar skola falla utanför det skatterättsliga begreppet branschorganisation.

Vidare torde i förtydligande syfte böra genom uttalande i blivande proposition i ämnet klarläggas, att in- och utländska handelskammare äro att anse såsom branschorganisationer. Detta är önskvärt med hänsyn till att den definition av begreppet branschorganisation, som lämnas i den föreslagna lagtexten, delvis avviker från vad som i allmänt språkbruk plägar avses med branschorganisation.

Såsom riksskattenämnden ovan framhållit böra jordbrukare medgivas avdrag för avgifter till branschorganisationer. De sakkunniga ha (sid. 27) anført att avelsföreningar och därmed jämförliga föreningar synas vara rena intresseorganisationer och att avdrag för avgifter till sådana föreningar icke torde ifrågakomma. Riksskattenämnden kan icke inse det sakligt berättigade i detta uttalande och anser sålunda att — om jordbrukare i princip tillerkännas rätt till avdrag för föreningsavgifter — även avgifter till avelsföreningar o. d. böra vara avdragsgilla.

Sveriges advokatsamfund är enligt förslaget att anse såsom branschorganisation. I enlighet med vad riksskattenämnden ovan anført och för att lagtexten skall givas en något mindre kasuistisk karaktär synes densamma på denna punkt böra erhålla exempelvis följande formulering: "Är enligt lag eller författning medlemskap av viss organisation förutsättning för utövande av viss yrkesverksamhet, såsom i fråga om Sveriges advokatsamfund, skall organisationen anses såsom sådan branschorganisation som nyss sagts." En dylik omformulering torde böra medföra ändring jämväl av det föreslagna tillägget till anvisningarna till 33 §.

I det föregående har riksskattenämnden något berört det fall att en organisations medlemmar i viss utsträckning utgöras av andra än rörelseidkare men till så ringa del att organisationen icke i anledning härav förlorar sin karaktär av branschorganisation i förslaget mening. Härvid antyder nämnden att fråga kunde uppkomma att uppdelas organisationens intäkter och utgifter på så sätt att de intäkter, som belöpa å icke rörelseidkande medlemmar, ansågos icke skattepliktiga och att utgifterna till motsvarande del icke blevo avdragsgilla. Ett dylikt förfarande skulle emellertid bliva svärbemästrat i taxeringstekniskt avseende. Riksskattenämnden vill därför framhålla önskvärdheten av att i nu avsedda fall samtliga avgifter anses skattepliktiga och samtliga utgifter avdragsgilla för organisationen. Riksskattenämnden anser sig härvidlag böra erinra om att vederbörande departementschef i propositionen nr 173 till 1949 års riksdag (sid. 40—41) i princip tog avstånd från tanken på en dylik uppsjälkning av inkomster och utgifter.

I detta sammanhang anser sig riksskattenämnden — ehuru spörsmålet närmast hör till vad som ovan anförts beträffande avdrag för erlagda medlemsavgifter — böra upptaga frågan om rätten för sådana löntagare, vilka äro medlemmar i en organisation huvudsakligen bestående av rörelseidkare, att göra avdrag för erlagda avgifter. Härvid bortses från medlemmar av Sveriges advokatsamfund, enär samtliga dessa på grund av den för samfundet föreslagna specialbestämmelsen äga göra sådant avdrag. De sakkunniga synas (sid. 30) anse att ifrågavarande löntagares avgifter böra vara avdragsgilla. Den föreslagna lagtexten motsvarar emellertid, med hänsyn till att 29 § kommunalskattelagen endast behandlar avdrag i förvärvskällan inkomst av rörelse, knappast denna de sakkunnigas uppfattning. Enligt riksskattenämndens mening torde det heller icke, bl. a. av taxeringstekniska skäl, föreligga tillräcklig anledning att medgiva sådana löntagare rätt till avdrag för erlagda medlemsavgifter. Det oaktat bör emellertid, av praktiska skäl, skatteplikt föreligga för organisationen beträffande samtliga emottagna avgifter. Riksskattenämnden anser det sålunda befogat att här göra visst avsteg från principen om att organisationens skatteplikt skall korrespondera mot medlemmarnas avdragsrätt.

I samband med frågan om innebörden av begreppet branschorganisation anser sig riksskattenämnden vidare böra framhålla att, om erhållna medlemsavgifter till mera väsentlig del användas till kapitalbildning, organisationen icke bör anses sasom branschorganisation i författningens mening; avdragsrätt bör sålunda i ett dylikt fall icke medgivas.

De sakkunniga hava icke i lagtexten föreslagit någon direkt bestämmelse att erhållna medlemsavgifter skola upptagas såsom intäkt av rörelse för organisation, som avses i punkt 15 av anvisningarna till 29 § kommunalskattelagen. Ur författningsteknisk synpunkt och även för att missförstånd skola undvikas torde emellertid en dylik bestämmelse lämpligen böra införas i anvisningarna till 28 §. Genom en sådan bestämmelse skulle även på ett tydligare sätt utmärkas, att ränta å organisationens kapital regelmässigt skall hänföras till intäkt av rörelse (jfr punkt 2 andra stycket av anvisningarna till 28 §) samt att uppkommande underskott i organisationens verksamhet är avdragsgillt.

De sakkunniga ha framhållit, att vederbörande förening vore berättigad

till avdrag för alla kostnader, som varit förenade med den verksamhet som motiverat avdragsrätten för medlemmarnas avgifter. De sakkunniga ha härvid hänvisat till vad departementschefen i propositionen nr 173 till 1949 års riksdag (sid. 43 och 44) uttalat angående bl. a. sådana kostnader, som huvudsakligen åsyftade att bereda medlemmarna trevnad, t. ex. vissa kostnader i samband med kongresser och dylikt. Riksskattenämnden vill i avslutning härtill endast anmärka, att frågan om avdragsrätt för kostnader av åsyftad natur böra bedömas enligt de regler, som i praxis tillämpas i fråga om andra skattskyldiga; avdragsrätten blir sålunda beroende på bl. a. anledningen till samt beskaffenheten och omfattningen av representationen i fråga.

Det skulle kunna tänkas att avdragsrätten för medlemsavgifter missbrukades på så sätt att medlemmarna — i stället för att direkt utbetala medel för ett icke avdragsgillt ändamål — valde att inbetala medlen till sin branschorganisation i form av en extra eller en tillfälligt förhöjd medlemsavgift. Särskilt skulle detta kunna tänkas i sådana fall, där branschorganisationen såsom ideell förening betalar statlig inkomstskatt efter allenast 15 procent. Emellertid torde medlemmarna, då fråga är om utgifter för ett för organisationen främmande ändamål, böra vägras avdrag för avgifterna i fråga. Det torde nämligen icke kunna göras gällande, att det här är fråga om medlemsavgifter i kommunalskattelagens mening.

Slutligen får riksskattenämnden understryka angelägenheten av att en lagstiftning i ämnet, i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget och under beaktande av vad riksskattenämnden härovan anfört, snarast kommer till stånd. Det vore i och för sig önskvärt att den nya lagstiftningen, såsom de sakkunniga föreslagit, kunde vinna tillämpning redan vid 1959 års taxering. Detta synes dock av praktiska och taxeringstekniska skäl knappast vara möjligt att genomföra. Däremot böra de nya lagbestämmelserna tillämpas vid 1960 års taxering och sålunda icke — såsom numera ofta sker i fråga om skatteförfattningar — göras tillämpliga först med avseende å nästkommande års preliminära skatt samt beträffande taxeringen under det därpå följande året.

I detta ärende hava deltagit undertecknad ordförande samt ledamöterna Björklund, Jansson, Elfving, Ager, Sandström och Sivert; ledamöterna Björklund och Jansson deltog dock icke i justeringen.

Stockholm den 16 januari 1959

ROLF DAHLGREN

Stefan Dryselius

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

I. Lindgren